

Zadania pedagoga i psychologa szkolnego- zakres działań.

I. Krótka historia zadań pedagogów szkolnych na przestrzeni lat.....

„...Upoważnia się kuratorów okręgów szkolnych do wprowadzenia tytułem eksperymentu w 5-6 szkołach miejskich liczących ponad 600 uczniów etatu pedagoga, którego zadaniem będzie **organizacja i koordynacja działalności szkoły w zakresie opieki i pomocy wychowawczej nad dzieckiem oraz podnoszenia poziomu kultury pedagogicznej rodziców....**”

Taki zapis został zawarty w instrukcji stanowiącej załącznik do Zarządzenia Ministra Oświaty i Wychowania w sprawie organizacji kształcenia i wychowania w roku szkolnym 1973/1974, z dnia 1 lutego, stał się źródłem ustanowienia nowego stanowiska - **pedagoga szkolnego**.

„...Z działalnością w szkole nowego pracownika - pedagoga, wiązano duże nadzieje. W artykule, w Problemach Opiekuńczo-Wychowawczych z 1974 roku: wielu pedagogów - teoretyków i praktyków - od kilku już lat wskazywało na potrzebę utworzenia w szkołach specjalnego etatu dla doświadczonego, o wysokich kwalifikacjach pracownika, który odciążony od zajęć dydaktycznych skupiałby w swoich rękach wszystkie sprawy opiekuńcze i wychowawcze. Sądono, że pedagog szkolny w związku z przygotowaniem merytorycznym i specyfiką sprawowanej funkcji **ogarnie zarówno całość problematyki opiekuńczo-wychowawczej środowiska, jak również będzie dostrzegał indywidualne i grupowe problemy uczniów niezauważane często przez nauczycieli koncentrujących się przede wszystkim na procesie dydaktycznym i pracy z klasą....**”

Instrukcja powołująca stanowisko pedagoga wskazywała kierunki działań i nie precyzowała jego obowiązków:

- organizacja i koordynacja działalności szkoły w zakresie opieki i pomocy wychowawczej nad dzieckiem;
- podnoszenie poziomu kultury pedagogicznej rodziców.

Tak wtedy jak i dzisiaj, część dyrektorów wykorzystywało pedagogów do organizowania zastępstw za nieobecnych w szkole nauczycieli lub obciążało ich zadaniami pomocniczymi.

Niektórzy nauczyciele poczuli się zwolnieni z obowiązku pracy z dziećmi sprawiającymi trudności wychowawcze, a nawet z kontaktów z rodzicami.

Po tych doświadczeniach i postulatach środowiska pedagogicznego, 7 listopada 1975 r. Ministerstwo Oświaty i Wychowania wydało **zarządzenie** w sprawie pracy nauczyciela – pedagoga szkolnego oraz załącznik do tego zarządzenia zawierający wytyczne określające bardziej szczegółowo jego zadania.

Do każdego z poniżej podanego rodzaju zadań zostało przyporządkowanych szereg szczegółowych zadań nauczyciela-pedagoga szkolnego :

I. W zakresie zadań ogólnowychowawczych

II. W zakresie profilaktyki wychowawczej

III. W zakresie pracy korekcyjno-wyrównawczej

IV. W zakresie indywidualnej opieki pedagogiczno-psychologicznej .

V. W zakresie pomocy materialnej

VI. Organizacja pracy nauczyciela-pedagoga szkolnego

W 1976 Ministerstwo Oświaty i Wychowania przedstawiło "Zarys modelu nauczyciela-pedagoga szkolnego". Ministerstwo podkreśliło w nim rolę pedagoga jako **inicjatora i współorganizatora pracy wychowawczo – opiekuńczej na terenie szkoły oraz współkoordynatora i reprezentanta szkoły i spraw jej uczniów w kontaktach z pozaszkolnymi instytucjami**. Przypomniano również, że: *„...powołanie stanowiska pedagoga szkolnego nie zwalnia od realizacji obowiązków wychowawczo – opiekuńczych innych pracowników pedagogicznych szkoły, a zwłaszcza nie może osłabić zainteresowania wychowawczego i odpowiedzialności za podstawowy tok procesu wychowawczego nauczycieli – wychowawców poszczególnych klas oraz zespołu kierowniczego szkoły..”*

W kolejnych latach (1993, 2001, 2003) zadania pedagoga szkolnego zawarte zostały w zarządzeniach i rozporządzeniach dotyczących zasad udzielania i organizacji pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

Poniżej przedstawiono zadania i działania zadane we wspomnianych aktach prawnych pedagogowi do realizacji. Niektóre z nich można znaleźć we wszystkich dokumentach, inne zaś pojawiały się tylko w niektórych:

- rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów oraz analizowanie przyczyn niepowodzeń szkolnych;
- określanie form i sposobów udzielania pomocy uczniom, w tym uczniom wybitnie uzdolnionym, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb;
- zapobiegania zachowaniom dysfunkcyjnym uczniów oraz wspierania ich rozwoju;
- organizowanie (prowadzenie) różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli;

- organizowanie (prowadzenie) zajęć psychoedukacyjnych w celu wspomagania wychowawczej funkcji rodziny;
- organizowanie (prowadzenie) warsztatów dla rodziców i nauczycieli w celu doskonalenia umiejętności z zakresu komunikacji społecznej oraz umiejętności wychowawczych;
- udzielanie porad dla uczniów, rodziców i nauczycieli oraz konsultacji dla rodziców i nauczycieli;
- wspieranie rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- podejmowaniu działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
- podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli. Wspieranie działań wychowawczych i opiekuńczych nauczycieli, wynikających z tych programów;
- udzielanie nauczycielom pomocy w dostosowaniu wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych przez nich programów nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom;
- współorganizowanie zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli nauczania specjalnego dla uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych, oraz udzielania różnych form pomocy psychologicznej i pedagogicznej uczniom realizującym indywidualny program lub tok nauki;
- prowadzenie edukacji prozdrowotnej i promocji zdrowia wśród uczniów, nauczycieli i rodziców;
- planowanie i koordynowanie zadań realizowanych przez szkołę na rzecz uczniów, rodziców i nauczycieli w zakresie wyboru przez uczniów kierunku kształcenia i zawodu, w przypadku gdy w szkole nie jest zatrudniony doradca zawodowy. Wspieranie uczniów, metodami aktywnymi, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielanie informacji w tym zakresie;
- działanie na rzecz zorganizowania opieki i pomocy materialnej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej;
- pedagog szkolny powinien zwracać szczególną uwagę na przestrzeganie przez szkołę lub placówkę postanowień Konwencji o prawach dziecka;
- pedagog szkolny posiadający przygotowanie specjalistyczne może prowadzić zajęcia specjalistyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym.

Zadania pedagoga i psychologa szkolnego- zakres działań.

W najnowszym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej została zdecydowanie podkreślona konieczność pracy zespołowej i odpowiedzialność wszystkich nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w szkole za udzielanie tej pomocy. Jeszcze przed ukazaniem się wspomnianego rozporządzenia, obecna minister edukacji Katarzyna Hall mówiła: *„...rozwiązywanie problemów wychowawczych nie jest wyłącznym, ani też głównym zadaniem pedagoga szkolnego. Utworzenie zaś w szkole tego stanowiska nie może być w żadnym razie postrzegane jako panaceum na poprawę jakości kształcenia, wychowania i opieki, bądź też jako rozwiązanie alternatywne dla obowiązku należytego wypełniania edukacyjno-wychowawczych funkcji szkoły przez wszystkich nauczycieli...”*

Oto zadania związane z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, które ustawodawca przypisał, w myśl najnowszego rozporządzenia, wszystkim nauczycielom i specjalistom - w tym szkolnemu pedagogowi - pracującym w placówce.

- Udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Polega ona na rozpoznawaniu (diagnozowaniu) i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu jego indywidualnych możliwości psychofizycznych, wynikających w szczególności z niepełnosprawności, z zagrożenia niedostosowaniem społecznym, niedostosowania społecznego, ze szczególnych uzdolnień, ze specyficznych trudności w uczeniu się, z zaburzeń komunikacji językowej, z choroby przewlekłej, z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych, z niepowodzeń edukacyjnych, z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi, z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą, z innych potrzeb ucznia nie wymienionych enumeratywnie w rozporządzeniu.

- Działania pedagogiczne prowadzone wraz z nauczycielami i innym specjalistami:
  - w przedszkolu (zerówka) - obserwacja pedagogiczna zakończona analizą i oceną gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna);
  - w klasach I-III szkoły podstawowej - obserwacja i pomiar pedagogiczny mające na celu rozpoznanie u uczniów ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się;
  - w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej - doradztwo edukacyjno-zawodowe.
- Udział w pracy zespołu tworzonego przez nauczycieli i innych specjalistów pracujących w szkole z dzieckiem. Celem zespołu jest:
  - analiza poziomu wiadomości, umiejętności i funkcjonowania ucznia posiadającego orzeczenie lub opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej (także ucznia co do którego stwierdzono na podstawie działań pedagogicznych potrzebę objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną), a następnie opracowanie dla niego planu oddziaływań edukacyjnych lub terapeutycznych - okresowa ocena skuteczności zaplanowanych działań;
  - podejmowanie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.
- Współpraca przy tworzeniu indywidualnego programu edukacyjno – terapeutycznego dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
- Udzielanie uczniom porad i konsultacji.
- Wspieranie rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijanie ich umiejętności wychowawczych, szczególnie w formie porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń.

Zadania przypisane bezpośrednio pedagogowi szkolnemu

- Prowadzenie badań i działań diagnostycznych dotyczących poszczególnych uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych.
- Wspieranie mocnych stron uczniów.
- Minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych i zapobieganie zaburzeniom zachowania.
- Realizacja różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym poszczególnych uczniów.
- Prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej.

Pedagog może również (tak jak i inni nauczyciele i specjaliści zatrudnieni w szkole) prowadzić zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej, a także - o ile posiada odpowiednie kwalifikacje, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym.

Po raz pierwszy odkąd wprowadzono do szkół pedagoga szkolnego, zrezygnowano z zapisu dotyczącego jego działań na rzecz organizowania pomocy materialnej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Jak możemy przeczytać w uzasadnieniu do rozporządzenia - *nie jest to zadanie szczególnie związane z pomocą psychologiczno-pedagogiczną*.

To dyrektor szkoły ma wskazać pracownikom - na podstawie zapisów zawartych w Statucie szkoły - zadania do realizacji w tej kwestii, stosownie do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości, uwzględniając posiadane zasoby kadrowe.

„Zaprezentowany przegląd kolejnych aktów dotyczących pracy pedagoga szkolnego wskazuje, że nie dokonano dokładnego sprecyzowania jego obowiązków. Nie wypracowano jednolitej i szczegółowej koncepcji tego zawodu. Status i miejsce pedagoga w strukturze szkolnej - zwłaszcza w myśl najnowszych uregulowań – nie są jasne i jednoznaczne. Również literatura przedmiotu zawiera jedynie koncepcje, postulaty, opisy indywidualnych doświadczeń i propozycje w tym zakresie, a nie wiążące i kompleksowe rozwiązania organizacyjno-metodyczne...”

Z formalnego punktu widzenia, zgodnie z art. 100 §1 i 2 i 211 kodeksu pracy, dyrektor szkoły powinien poinformować (na piśmie) każdego pracownika - w tym szkolnego pedagoga - o zakresie jego zadań i obowiązków..

W takiej sytuacji próba przedstawienia szerokiego spektrum możliwości działań szkolnego pedagoga może się wydawać zasadna i pożyteczna ale też trudna.

- Wspólną cechą różnych modelowych propozycji funkcjonowania pedagoga szkolnego jest sytuowanie go w roli:
  - ✓ Specjalisty - eksperta w zakresie różnorodnych problemów pedagogicznych. Kompetentnego konsultanta i doradcy, udzielającego właściwych informacji i pośredniczącego między szkołą, a współpracującymi z nią instytucjami.
  - ✓ Mediatora w różnych szkolnych sytuacjach, udzielającego wsparcia i pomocy.
  - ✓ Koordynatora, współorganizatora i uczestnika działań uzupełniających rozszerzających i pogłębiających działalność dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą nauczycieli.

- Różnorodność zadań, które może realizować pedagog szkolny, wymaga ich selekcji i dostosowania do potrzeb szkoły. Jeden pracownik szkoły nie będzie w stanie wszystkim sprostać.
- Niektóre zadania mogą przekraczać kompetencje pedagoga. Stąd konieczność permanentnego doskonalenia warsztatu pracy
- Skuteczność i efektywność pracy pedagoga szkolnego zależy przede wszystkim od tego, czy wyróżnia się on charyzmą, wiedzą na temat wychowania, aktywnością w pracy z dziećmi i rodzicami, zaangażowaniem. Ważna jest tutaj postawa dyrekcji, która powinna kształtować zrozumienie funkcji pedagoga szkolnego oraz nadawać i jego pracy pozycję, odpowiednią do stopnia trudności wykonywanych zadań zawodowych.

Proponowane poniżej zadania, które może realizować szkolny pedagog zostały przyporządkowane wskazaniom zawartym w najnowszym Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Zadanie zespołu nauczycieli i specjalistów - w tym pedagoga szkolnego. Diagnostowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawanie jego indywidualnych możliwości psychofizycznych, w tym analiza poziomu jego wiadomości, umiejętności i funkcjonowania.

Zadanie pedagoga szkolnego.

Prowadzenie badań i działań diagnostycznych dotyczących poszczególnych uczniów, w tym diagnostowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych.

Proponowane szczegółowe zadania pedagoga szkolnego:

- prowadzenie obserwacji, rozmów, wywiadów w tym wywiadów środowiskowych (dom rodzinny, MOPS, świetlice osiedlowe, kluby sportowe itp.) szczególnie w kontekście zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi, sytuacjami kryzysowymi lub traumatycznymi;
- opracowanie lub pomoc w opracowaniu narzędzi diagnostowania sytuacji szkolnej (postępy w nauce, zachowanie) i rodzinnej uczniów;
- prowadzenie badań socjometrycznych i innych badań w tym w oparciu o autorskie narzędzia diagnostyczne;
- prowadzenie badań w kierunku zdiagnozowania uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- dwukierunkowe przekazywanie informacji na temat sytuacji poszczególnych uczniów - aktualizacja wiedzy w tym zakresie;
- pomoc nauczycielom w rozpoznawaniu właściwości intelektualnych uczniów, wskazywanie na charakterystyczne cechy poszczególnych grup wiekowych;
- pomoc członkom zespołu w interpretacji orzeczeń i opinii psychologiczno-pedagogicznych oraz analizie dokumentacji ucznia;
- konsultowanie indywidualnych przypadków ze specjalistami z zewnątrz w tym: z poradni psychologiczno-pedagogicznych, innych poradni specjalistycznych, z

praktykami zatrudnionymi w szkolnictwie specjalnym, lekarzami, w zakresie specjalistycznej diagnozy;

- postulowanie kierowania uczniów przejawiających poważne trudności dydaktyczno-wychowawcze do poradni psychologiczno-pedagogicznych lub innych poradni specjalistycznych (przygotowanie lub współpraca w przygotowaniu opinii dotyczącej ucznia, rozmowy z rodzicami mającymi wątpliwości co do zasadności specjalistycznej diagnozy);
- prowadzenie lub organizowanie dla nauczycieli warsztatów i szkoleń związanych z zagadnieniami diagnozowania indywidualnych potrzeb uczniów.

Zadanie zespołu nauczycieli i specjalistów - w tym pedagoga szkolnego. Zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia, w tym wynikających z jego szczególnych uzdolnień na podstawie opracowanego dla niego planu oddziaływań edukacyjnych lub terapeutycznych.

Zadanie pedagoga szkolnego.

Wspieranie mocnych stron uczniów, realizacja różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym poszczególnych uczniów, minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych i zapobieganie zaburzeniom, zachowania, prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej.

Proponowane szczegółowe zadania pedagoga szkolnego:

- udzielanie nauczycielom informacji na temat specyfiki specjalnych potrzeb ucznia;
- wskazywanie zalecanych form i sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych dziecka;
- postulowanie (prowadzenie, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami) zajęć specjalistycznych w tym: dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych;
- udzielanie porad nauczycielom w zakresie interpretacji zachowań uczniów przejawiających trudności przystosowawcze oraz proponowanie metod wychowawczych postępowania z nimi;
- przeprowadzanie rozmów indywidualnych z uczniami przejawiającymi trudności wychowawcze;

- projektowanie i monitorowanie działań interwencyjnych podejmowanych w stosunku do uczniów (np. kontrakt, inne programy behawioralne);
- pozyskiwanie rodziców do współdziałania w realizacji postulowanych wobec ich dziecka działań;
- konsultowanie indywidualnych przypadków ze specjalistami z zewnątrz w tym: z poradni psychologiczno-pedagogicznych, innych poradni specjalistycznych, z praktykami zatrudnionymi w szkolnictwie specjalnym, lekarzami, w zakresie metod i form pomocy udzielanej uczniom;
- planowanie i występowanie z propozycją organizowania takich sytuacji dydaktyczno-wychowawczych, które umożliwiłyby uczniowi osiągnięcie nawet niewielkiego sukcesu;
- postulowanie (prowadzenie) zajęć rozwijających predyspozycje i uzdolnienia ucznia (np. w zakresie rozwijania wielorakich inteligencji, twórczego myślenia itp.);
- występowanie z propozycją udzielania uczniowi pomocy w formie indywidualnego programu lub toku nauczania.

Zadanie zespołu nauczycieli i specjalistów - w tym pedagoga szkolnego. Działania pedagogiczne

W przedszkolu (zerówka) - obserwacja pedagogiczna zakończona analizą i oceną gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna).

Proponowane szczegółowe zadania pedagoga szkolnego:

- pomoc w wyborze narzędzia badawczego i analizie uzyskanych wyników.

W klasach I-III szkoły podstawowej - obserwacja i pomiar pedagogiczny mające na celu rozpoznanie u uczniów ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się.

Proponowane szczegółowe zadania pedagoga szkolnego:

- wybór narzędzia badawczego (np. skala ryzyka dysleksji Marty Bogdanowicz).
Analiza wyników badań.

W gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej - doradztwo edukacyjno-zawodowe.

Proponowane szczegółowe zadania pedagoga szkolnego:

- współpraca w określaniu zdolności i predyspozycji ucznia (obserwacja, rozmowa, testy, ankiety);
- przekazywanie informacji o warunkach kształcenia w różnych zawodach i wymogach psychofizycznych, jakie stawia się kandydatom do określonej szkoły i zawodu;
- zapoznanie uczniów z ofertą szkół w regionie.

**Zadanie zespołu nauczycieli i specjalistów - w tym pedagoga szkolnego.
Okresowa ocena skuteczności zaplanowanych wobec ucznia działań.**

Szczegółowe zadania pedagoga szkolnego:

- udział w analizie wyników nauczania;
- projektowanie i udział w przeprowadzaniu badań wykonywanych "na wejściu" i "na wyjściu" (np. badania sondażowe wśród nauczycieli dotyczące zachowania ucznia – stworzenie autorskich narzędzi badawczych).

**Zadanie zespołu nauczycieli i specjalistów - w tym pedagoga szkolnego.
Podejmowanie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.**

Szczegółowe zadania pedagoga szkolnego:

- pomoc stronom w dobrowolnym osiągnięciu ich własnego, wzajemnie akceptowanego porozumienia w spornych kwestiach (rola osoby neutralnej i bezstronnej);
- opiniowanie spraw uczniów dotkniętych niedostosowaniem i opracowywanie wniosków do sądów rodzinnych i nieletnich;
- opiniowanie spraw uczniów dotkniętych przemocą domową i opracowywanie wniosków do sądów rodzinnych i nieletnich;
- objęcie opieką prawną uczniów wychowujących się w środowiskach patologicznych;
- działanie w zespołach interdyscyplinarnych o charakterze pomocowym (np. w lokalnych koalicjach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie)

**Zadanie zespołu nauczycieli i specjalistów - w tym pedagoga szkolnego.
Wspieranie rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijanie ich umiejętności wychowawczych, szczególnie w formie porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń.**

Proponowane szczegółowe zadania pedagoga szkolnego.

Dla nauczycieli;

- wprowadzanie i poszukiwanie nowych rozwiązań oraz budzenie refleksji grona pedagogicznego nad teorią i praktyką edukacyjną (np. zapoznanie z interesującymi publikacjami);
- zwracanie szczególnej uwagi na kwestię sprawiedliwości i etycznego traktowania uczniów przez nauczycieli i przestrzeganie przez nich ustaleń Konwencji o Prawach Dziecka;
- wspomaganie merytoryczne i metodyczne nauczycieli w pełnionych przez nich funkcjach – wskazywanie sposobów realizowania zadań opiekuńczo-wychowawczych, a także dydaktycznych;
- pomoc nauczycielom w opracowaniu programów pracy wychowawczej;
- udzielanie porad w przygotowaniu zajęć do dyspozycji wychowawcy (np. przygotowanie bazy scenariuszy zajęć);
- pomoc w organizowaniu (organizowanie) zajęć adaptacyjno-integracyjnych;
- pomoc w organizowaniu zespołów samopomocowych;
- prowadzenie (organizowanie) zajęć wychowawczo-profilaktycznych z uczniami (np. kształtowanie umiejętności interpersonalnych, profilaktyka uzależnień – inne w miarę zgłaszanych przez nauczycieli potrzeb);
- udzielanie porad (współpraca) w zakresie rozwiązywania sytuacji konfliktowych w klasie;
- udzielanie porad (współpraca) dotyczących pracy z uczniem mającym problemy (dydaktyka, wychowanie);
- organizowanie (prowadzenie) szkoleń i warsztatów na tematy związane z profilaktyką, opieką, wychowaniem i dydaktyką.

Dla rodziców;

- udzielanie porad rodzicom w sprawach trudności wychowawczych, pomoc w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych z dziećmi;
- przełamywanie uczuć beznadziejności, osamotnienia, bezradności, niepewności i napięć psychicznych w związku z przeżywanymi trudnościami;
- wyjaśnianie przyczyn pojawiających się problemów;
- poradnictwo wychowawcze mające na celu modyfikowanie sposobu postępowania rodziców oraz ich postaw wychowawczych wobec dzieci. Słuchanie o pojawiających

Przygotowała na podstawie: www.pedagogszkolny.pl -Irena Świerczyńska doradca metodyczny pedagogów szkolnych

się trudnościach, radzenie, jakie działania można podjąć - w tym tłumaczenie ograniczeń, jakie należy postawić dziecku;

- udzielanie rodzicowi informacji w zakresie ochrony prawnej jego i dzieci w sytuacjach zaniedbań, przemocy ze strony współmałżonka;
- udzielanie informacji o funkcjonujących organizacjach na rzecz pomocy rodzinie;
- pośredniczenie w kontaktach rodzica z tymi instytucjami, w tym pomoc w wypełnieniu formalności związanych ze skorzystaniem z ich usług;
- przygotowywanie (zapraszanie specjalistów z zewnątrz) lub prowadzenie pogadarek, prelekcji, odczytów, warsztatów.

Zadanie zespołu nauczycieli i specjalistów - w tym pedagoga szkolnego.

Udzielanie uczniom porad i konsultacji.

Proponowane szczegółowe zadania pedagoga szkolnego;

- rozmowy z uczniami, w celu umożliwienia im głębszego zrozumienia własnych postaw, przekonań, atrybucji, oczekiwań oraz wartości, wpływu innych ludzi na ich zachowanie, a także wpływu ich zachowania na otoczenie;
- pomoc uczniom w eliminowaniu napięć psychicznych nawarstwiających się na tle niepowodzeń szkolnych;
- porady dotyczące rozwiązywania trudności powstających na tle konfliktów rodzinnych; · porady i pomoc w radzeniu sobie z trudnościami związanymi z kontaktami rówieśniczymi w tym, presją negatywnych wzorców;
- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów z nauczycielami;
- porady na temat sposobów efektywnego uczenia się

Pomoc materialna

Zajmowanie się w szkole zagadnieniami pomocy materialnej po raz pierwszy nie zostało przypisane szkolnemu pedagogowi. Nie wydaje się jednak aby dyrektor powierzył tę funkcję innej osobie.

Proponowane szczegółowe zadania pedagoga szkolnego;

- działanie na rzecz zorganizowanej opieki i pomocy materialnej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, poprzez dotarcie do wszystkich rodziców z informacją o możliwościach i procedurze uzyskania zasiłków, stypendiów i innych form pomocy;
- współdziałanie z organizacjami i instytucjami pozaszkolnymi udzielającymi wsparcia materialnego (np. MOPS, Caritas, instytucje samorządowe, fundacje, proboszczowie parafii i.in.);

- poszukiwanie sponsorów;
- dyskretne monitorowanie sytuacji materialnej uczniów;
- czuwanie nad właściwym dysponowaniem środkami uzyskanymi przez rodzinę na pomoc materialną dla dziecka.

W wielu gminach szkoły (pedagodzy szkolni), a nie Ośrodki Pomocy Społecznej zajmują się kwestiami formalnym związanymi ze stypendiami szkolnymi, zasiłkami i wyprawkami szkolnymi.

Wiąże się to z koniecznością podjęcia przez pedagoga (najczęściej) następujących działań:

- dotarcie do wszystkich rodziców z informacją o zasadach i formach uzyskiwania zasiłku, stypendium, i wyprawki szkolnej;
- pomoc rodzicom w przygotowaniu odpowiednich wniosków;
- pomoc w kompletowaniu dokumentów potwierdzających uzyskane przez rodzinę dochody;
- weryfikacja tych dokumentów;
- rejestracja komputerowa wniosków;
- analiza (w aspekcie zgodności wydatkowanych kwot z ich przeznaczeniem) i opisanie wszystkich rachunków rozliczających uzyskane wsparcie finansowe.

W zależności od tego jak dyrekcja spostrzega rolę pedagoga w szkole, może on realizować dodatkowe zadania:

- opracowanie i przedstawianie radzie pedagogicznej sprawozdań z analizy sytuacji wychowawczej, opiekuńczej i dydaktycznej szkoły (m.in. na podstawie badań diagnostycznych przeprowadzanych wśród uczniów i ich rodziców);
- opracowanie projektu zmian w oparciu o przedstawioną analizę;
- współpraca z dyrekcją w zakresie tworzenia (modyfikowania) i realizowania programu wychowawczego szkoły, programu profilaktyki, innych planów i programów związanych z wychowaniem, rozwojem osobowym uczniów i poprawianiem jakości pracy szkoły.

Wielość ról w jakich potencjalnie może występować pedagog szkolny, wymaga selekcji zadań i dostosowania ich do potrzeb szkoły i realnych możliwości ich realizacji.

Akty prawne:

1. Zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania z dnia 1 lutego 1973 r. w sprawie organizacji kształcenia i wychowania w roku szkolnym 1973/1974 – załącznik do zarządzenia
2. Zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania z dnia 7 listopada 1975 r. w sprawie pracy nauczyciela-pedagoga szkolnego – załącznik do zarządzenia
3. Zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 1993 r. sprawie zasad udzielania uczniom pomocy psychologicznej i pedagogicznej
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 stycznia 2001 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Przygotowała na podstawie: www.pedagog szkolny.pl -Irena Świerczyńska doradca metodyczny pedagogów szkolnych
Chorzowie

Przygotowała na podstawie: www.pedagog szkolny.pl -Irena Świerczyńska doradca metodyczny pedagogów szkolnych
Chorzowie